

Kolêzî polîs

کۆرسی رینوسی لاتینی بۆ زمانی کوردی

Korsî Rênusî Latînî Bo Zimanî Kurdî

سه‌ره‌تا هه‌ندی تێ بی نی :-

1- زمانی کوردی سه‌ر به‌کۆمه‌ئه‌ی زمانی یان ((خیزانه زمانی)) هیندو ئه‌وروپی یه یان ((هیندو ئاریه)) دواتریش له جوگرافیای زمانیه‌وه سه‌ره‌به‌به‌شی رۆژه‌لاتی یه واته هیندو- ئیرائیه وله ناو خێله زمانیه‌کانه‌وه په‌یدا بووه .

2- یاساو رێسا ((سیسته‌مه‌کانی)) زمانی کوردی له روی پێک هاتنیه‌وه له یاسا‌کانی رێزمانی عه‌ره‌بی جیاوازه به جۆری پێک هاته‌ی رسته‌ی عه‌ره‌بی بریتی یه له

v + s + o فعل + فاعل + مفعول

s + o + v که‌چی رسته‌ی کوردی وا پێک دیت بکه‌ر + به‌کار + کار

3- ئهم رینوسه عه‌ره‌بیه‌ی که ئیستا زمانی کوردی له کوردستانی عێراق و ئیرائندا پێ ی دهنوسری که‌م و کورتی رینوسی و زمانی و ده‌نگی زۆره .

4- شاره‌زایان و پسه‌پوران و زمانه‌وانانی کورد بیروپرای جۆراو جۆروجیاوازیان هه‌یه سه‌باره‌ت به ژماره‌ی ده‌نگه کوردیه‌کان ((فۆنه کوردیه‌کان)) هه‌ندیکیان به 34 ده‌نگ هه‌ندیکی تر به 36 ده‌نگ هه‌ندیکی تر به 38 ده‌نگ هه‌ندیکی تر به 40 ده‌نگی ده‌خه‌ملینن به‌لام ژماره‌ی ده‌نگه عه‌ره‌بیه‌کان 28 ده‌نگن و که‌چی هه‌ی ئینگلیزی 26 ده‌نگن ئه‌مه‌ش کیشه‌یه‌کی رینوسی به هه‌ردو شیوه‌ی عه‌ره‌بی و لاتینی بۆ زمانه‌که دروست ده‌کات .

5- به پێ ی ده‌ستور ((گرامه‌ر)) و یاسا‌کانی مۆرفۆلۆژی ((یاسای دروست بونی وشه له زمانی کوردی دا و به پێ ی یاسا‌کانی زمانی کوردی هه‌رگیز هه‌یج وشه‌یه‌کی کوردی به { بزوین } قاول ((عله)) ده‌ست پێ ناکات به‌ئکو ده‌بی به { نه‌بزوین } کۆنستانت ((صحیح)) ده‌ست پێ بکات هه‌ر کاتی هه‌روه‌شه‌یه‌که به بزوین ده‌ستی پێ کرد ئه‌وا نه‌و وشه‌یه کوردی نیه گه‌ر کوردیش بی ده‌بی به { - و - ی } ده‌ست پێ بکات که ئه‌وا { w, y } ده‌بیته نه‌بزوین واته کۆنستانت ((دیفتۆنگ بیته)) بۆیه هه‌مو وشه‌کانی { نارام - ناکو - ناسو - ناگر - نازاد - وریا - وشه - ولات - وازی - یاری - یار - یاسا } نابێ به { نا - و - ی } بزوین ((قاول)) حساب بکرین ته‌نها به نه‌بزوین حسابن

Azad, Wirya, Wisa Agr, Aso, Ako, Aram, Yari, Yar, Yasa, Wilat, Wazi,

6- به پێ ی یاسای دروست بونی مۆرفیم و وشه هه‌روه‌ها به پێ ی یاسای دروست بونی برکه له زمانی کوردیدا ساده‌ترین برکه له نه‌بزوینیکی و بزوینیکی پێک دیت که ده‌بی نه‌بزوین له پێشه‌وه‌و بزوین له دواوه بیته دواتریش ده‌توانی برکه‌ی درێژ تر دروست بکه‌ین وه‌ک دوو نه‌بزوین و بزوینیکی یان سه‌ نه‌بزوین و بزوینیکی یان دوو نه‌بزوین و بزوینیکی و نه‌بزوینیکی پێک دیت به‌م شیوه‌یه :-

بزوین	CV	نه‌بزوین	قاول	کۆنستانت
برکه‌ی درێژ	عه‌له	برکه‌ی ساده	صحیح	
	cccvc	cvccc	cv	
خرخال	رۆیشت	جوان	بو	
				Xrxal
				Bo
				Cwan
				Royst

7- بۆرینوسی لاتینی که کوردی پی بنوسری هندی دهنگ و بیت وینهی دهبی که به رینوسه عه ره بیه که نیه له وانه { بزۆکه } ((†)) ((ηنگ)) ی ((دیفیتۆنگ)) ((y)) که نه بزۆینه، ((w)) ((و)) ((و)) دیفیتۆنگ که نه بزۆینه .

8- ههرکاتی دهنگی {w}، {y} دیفیتۆنگ نه بزۆینه که له گه ل بزۆینه دا هات به تاییه تی ههردوو بزۆینی ((a نا))، ((e)) بزۆینه نه وانه دوو دهنگه ((y, w)) دهنوسری

نهک دووقاوه که ی تریا بزۆینه کانی {u, ü, y} چونکه له زمانی کوردی دا دو بزۆینه ((دوقاوه)) به سه رییه که وه نایهت وهک له م ووشانه دا رۆن کراوته وه :

هه له یه Deria و دهنوسری به لام نه گهر بنوسری Derya دهریا

هه له یه Birua و دهنوسری به لام نه گهر بنوسری Birwa یان برۆا

واته ههرکاتی له دوو دهنگه ((y - w)) دوا ی بزۆینه یان پیش بزۆینه هاتن نه وانه دهبی

((y, w)) بنوسری نهک بزۆینه کانی تر نه مه مهرجیکی ریزمانی یه بۆ نه م رینوسه .

9- نه م دوو دهنگه ((w))، ((y)) یه جیایه له ههرسی دهنگی ((فونیم)) ی {u - و، ü - ی، â - که نه مانه قاون بزۆینه به

پی ی یاساکانی زمانی کوردی و یاسای پیگ هاتنی برگه نابی ههرسی دهنگی {u - و، ü - ی، â - بکه ونه سه ره تای ههچ وشه یه که وه

له زمانی کوردیدا چونکه ههچ وشه یه کی کوردی به بزۆینه (قاوه) دهست پی ناکات .

10- بۆ وشه ی ((و)) یان ((وه)) که نامرزی رسته بهستن بن مهرجه و دهبی {ew} (وه) بۆ (و) ، (وه) دابنری و به ههردوکیان ده خوینریته وه وهک :

شه و رۆژ من و تو

Şew we Rोज Min we to

11- له بهر نه وه ی له شیوازی ((سۆانی)) دا ((خ-غ)) دو دهنگی واتا گۆرین ده توانین یهک وینه ((پیتیان)) بۆ دابنری چونکه واتا گۆرین وهک :-

باخچه - باغچه - باخ - باغ - خه م - غه م

Baxe - Baxe - Bax - Bax - Xem - Xem

12- ههر وشه یه کی کوردی که ههست بکه یین بزۆینه ((قاوهی تیا نیه)) رینوسی عه ره بی یان بزۆینه رونه کانی {ه- و، و- و، ه- ی

- ی - و، و - ی} تیا نیه نه وانه هه میشه بزۆکه ی تیا یه که له رینوسی عه ره بی دا وینه ی نیه نه م دهنگه ته نه دهنگی بزۆینه که

وینه ی له رینوسی عه ره بی دا نیه نه ویش نه وه یه ((†)) له وشه یه ک برگه یی و سی برگه یی و دوبرگه یه کاندادا زۆر هه ن

وهک له وشه ی :-

Til - Şil

من - ژن - دل - گل - بل - زل - شل - تل

Min - Zin - Diî - Giî - Biî - Zil - یان وشه کانی :- برست - گزنگ - زرنگ - برنج - چرچ - هزر

birist - gizin - zirin - birinc - ciric - hizir

cvcvc - cvcvc - cvcvc - cvcvc - cvcvc - cvcvc

نهم بزروکه یه زور دهنگی کورته و دهربرینه که ی زور خیرایه که متر دریز دهرکریتته وه وهک بزوینه کانی تر نیه .

13- بۆ دهنگه کانی ((سوک وقه لهو)) بۆ دهنگه سوکه کان هیج نیشاره تی ناخه یینه سهر پیته کان به لام بۆ دهنگه قه له وه کان جگه نه پیته کان نیشاره ت ده خه یینه سهری بۆ نه وه ی له دهنگه سوکه کان جیا بکریتته وه چونکه زور جیاوازن و له زمانی کوردیدا واتا گۆرن بویه بیت و فونیتی سهر به خون وهک {R-ر، R-ر، L-ل، L-ل، Z-ز، Z-ز، C-ج، C-چ،

H-H، H-ح، S-S، S-ش، U-U، U-وو، X-X، X-غ} هندی زمانه وان نه وه دهنگه قه له وانه که له دهنگی یه که م ده چن به خه تیکی داش یان هه شت له سهر پیته کان یان دوو نوقته له سهر پیته کان نیشاره تی پی داوه وهک: -X، -غ، X یان X .

من بروام وایه له بهر نه وه ی زوریه یان نیشاره ته که ((V)) جهوت یان ((^)) هه شتی سی نوقته یه بویه نه وه هه شته دروست تره له داش و له دوو نوقته که هندی زمانه وان له ژیر کاریگهری زمانی ئینگلیزی دا چون ((دوو دهنگیان)) کردوه به ره مز یان دوو بیت بۆ نه وه دهنگه قه له وان هه یانه بۆ چ CH یان داناوه یان بۆ دهنگی ((نگ)) ηη بۆ ر RH بۆ

GH بۆ ن LH یان به کاره یناوه

هه یانه بۆ دهنگه قه له وه کان نهم ره مزانه ی داناوه بۆ چ C بۆ ح بۆ R بۆ غ X بۆ ن L هتد .

14- دهنگی ن -N وه دهنگی گ -g به لام دهنگی نگ -η وهک

مانگ - شهنگ - دهنگ - زهنگ - رهنگ

Şeη - Maη Reη - Zeη - Deη -
cvc cvc cvc cvc cvc

15- تا نیستا زمانه وانه کانی کوردو شاره زایانی زمانه که ههر دهنگی ((A نا)) که بزوینه قاوله ده که نه سهره تای ههر وشه یه کی کوردی که به ((نا)) دهستی پی کردبی نه مه ش

له گه ن نه وه یاسایه دا ناگونجی که هیج وشه یه کی زمانی کوردی به بزوین قاول ((عله)) دهست پی ناکات و جیاوازی هه یه له نیوان

دهنگی ((آ)) نه وه له رینوسی عه ره بیدا جیاکراوه ته وه به لام له رینوسی لاتینی دا جیا نه کراوه ته وه بویه تا نیستا ((A))

هیما ی هه ردو دهنگه که یه و یهک دهنگ دهست نیشان کراوه بویه تا نیستاش ههر وشه یه که به ((نا)) دهستی پی کرد نه وه ((A))

ناساییه به وه دهنگه نه بزوینه حسیب بکری به لام هه رنهم ((A)) یه

دهگری ته وه بۆ بزوینه کانی تر وانیه دهشتوانری ره مزیکی تری بۆ دابنری وهک (( )) واته (( )) نیسی هه نگه راوه بۆ دهنگی (( ))

دوای نه وه ی زمانه وانه کان به ته واوی بریاری له سهر بدن وهک وشه کانی ئیزدان - ناو - نه وان - نارام - ناگر

Ezdan Aw- Awan- Aram- Agr-
cvccvc cvcvc cvc cvcvc cvcc

16- هه ردو دهنگی ((W)) ((Y)) نه بزوین که له دوای دهنگی بزوینی ((A)) هاتن ده بی هه ر

w و y بنوسری نابی {U-و، U-ی، -آ} بنوسری چونکه دو قاول پیکه وه له کوردیدا نایه ت وهک نای - ناو

Ay Aw - Ai ناگری بنوسری Au -

وه هه رکاتی دوو (ی) هات یان دوو (و) هات نه گه ر دهنگی پیسه وه ی وشه که بهر له دوو قاوله که یا بزوینه که ((قاول)) بو نه وا

یه که م دهنگی نه وه دو دهنگه بزوینه ده بی نه بزوین بیت نه وه ی تر ده بی بزوین بیت وهک نه وه خو یی و براکه ی هاتن

Aw Xoyî we Birakey Hatin

له ناوه‌پاست و کۆتای هەر وشه‌یه‌کدا که ده‌نگی بزۆین فاوڵ هه‌بو دواى نه‌و فاوئه {و} یان {ی} بیټ نه‌وا هەر (W و، Y ی) دیفیتۆنگ داده‌نری.

17- نه‌م رینوسی لاتینی کوردی یه‌ له زۆر شوینی کوردستان به‌کارده‌یت له‌پاستیا نه‌به‌ر نه‌بونی زمانی ستاندار ((ناوه‌ند)) ویه‌کگرتو ته‌نانه‌ت رینوسی یه‌ک گرتوشمان نیه‌ نه‌ک هەر له‌ شیوه‌ی نویینی لاتینی به‌ئکو له‌ رینوسی عه‌ره‌بی یه‌که‌شدا که نیستا کورد له‌ کوردستانی ئێران و عێراق ته‌نانه‌ت له‌ هه‌نده‌ران و ناوچه‌ی بادینانیش رینوسی جیاوازه‌یه‌ نه‌مه‌ش کیشه‌ی گه‌وره‌ی زمانیه‌بو رینوس و بو‌زمان و پیشکه‌وتنی زمان .

نه‌م رینوسی لاتینی یه‌ کوردی تورکیا و سوریای کورده‌کانی نه‌رمینیای نازهر بايجان و زۆریه‌ی نه‌وانه‌ی نه‌وروپا به‌کاری ده‌هینن به‌لام تا نیستا به‌ رینوسیکی ته‌واو توکمه‌ی یه‌کگرتوی زانستی نیه‌ چونکه هەر یه‌که‌و ته‌نانه‌ت پارچه‌یه‌ی رینوسی میله‌تانی تری له‌ سه‌ر دیاره وه‌ک کورده‌کانی باکور به‌ رینوسی لاتینی تورکی ده‌نوسن به‌لام نه‌م رینوسه‌ گه‌لی کیشه‌ی زمانی و ریزمانیمان بو‌چاره‌سه‌ر ده‌کات و بو‌چونه‌ ناو پرۆگرام و به‌رنامه‌ی کۆمپیوتهر و نامرازی تری دروست کردن و به‌ره‌مه‌ هینانی ته‌کنه‌ نوژی کاری گه‌رتهره‌و باشتره‌ له‌و رینوسانه‌ی تر له‌ به‌ر نه‌وه‌ی نه‌م رینوسه‌ ته‌واوی میله‌تانی نه‌وروپا و نه‌مریکا وه‌ندی له‌ ولاتانی رۆژه‌لات و ناسیاش به‌کاری ده‌هینن .

بو‌نامه‌ه‌ کردن و نویینی نه‌م بابته‌سه‌و نه‌م سه‌رچاوانه‌ وه‌رگراوه

- ا- مامۆستا محمد زه‌کی و میرزا موحه‌مه‌د باشقه ((نه‌لفوبی‌ی کوردی به‌ پیتی لاتینی 1920 .
- ب- توفیق وه‌هبی به‌گ 1933 قرائه‌تی کوردی ((خوینده‌واری باو)) به‌ پیتی لاتینی .
- ج- کتیبیا نه‌لفبا 1931 - مامۆستا حاجی جوندی به‌ لاتینی - روسی - فه‌ره‌نسی - ئینگلیزی .
- د- دکتۆر کامهران عالی به‌درخان 1938 ((نه‌لفابی یا من)) به‌ پیتی لاتینی له‌ شام به‌ کوردی سوریای تورکیا به‌کاری دینن .
- ه- نویینی کوردی به‌ لاتینی - جه‌مال نه‌به‌ز 1957 .
- و- حاجی جندی و ف جوازی 1957 به‌ناوی ((نه‌لفبا)) به‌ کوردی لاتینی له‌ یه‌ریقان چاپکراوه .
- ز- نه‌لفوبی‌ی کوردی وینه‌دار به‌ پیتی لاتینی 1972 گیوی موکریانی .
- ح- فیروبونا زمانا کوردی به‌ لاتین - عقید عزیز ناگری 1967 سه‌ید یان مه‌باباد .
- ط- فیروبونی زمانی لاتینی کوردی - محاضراتی 1985 - شه‌هید دئشاد مه‌ریوانی - مه‌لزه‌مه .
- ی- فیروبونی زمانی لاتینی کوردی - مه‌ریوان عمر ده‌وله‌ت مه‌لزه‌مه 1993 کورسی لاتینی .
- ک- هه‌ندی محاضراتی به‌شی زمان وه‌ده‌بی کوردی زانکۆی صلاح الدین کۆلیژی ئاداب 1992 .
- ل- هه‌ندی محاضراتی فۆنۆلوژی - مۆرفۆلوژی - رینوس - له‌ زانکۆی سلیمانی 1993-1994 کۆلیژی زمان به‌شی کوردی .
- م- هه‌ندی گۆشارو رۆژنامه‌ی کوردی کۆن و نوی وه‌ک : گۆشاری پوناھی به‌ لاتینی - گۆشاری کۆری زانیاری کورد - گۆشاری هیوا له‌ پاریس - گۆشاری ناوینه‌ - گۆشاری گۆلان به‌ لاتینی - گۆشاری هه‌لویستی نیشتمان 0000 هتد .

Mêzu

Nîştîmanî Kurd Pêydewitrê Kurdistan Zyanî dûhemî Mirov dway Lafawekey Peyamber((Nuh)) le kurdistanewe destî pêkirdotewe Çunke Keştyekey Leser Şaxî ((gotî)) Le Kurdistanî Bakur gîrsawetewe , yekem dewlêti Kurd Le Mêzuda ((Mîdyaye)) Ke Le Salî 650 _ Peş Zayn Damezrawe Paytextekeyan Le((AkBatan)) Bwe Ke Hemedanî Aêstaye .Yekam Ser – Kirdeyan ((Dyako)) Bû. Le Newrozî 612 Peş Zayn Dewlêti Aşuryan Rûxandwe Le Salî 550 Paş Zayn LeLayen ((Korşî _ Parsewe))Rûxênrawe –Yekem PeyamBery Gewrey Aew Ser deme ((Zerdeşt)) Bwe.

Name Nûsîn

Bo heza we xoşewîstm Azîzm (( )) Zor
Be germî Ahwalt depîrsm Destekant degûşm hîwadarm Le Ziyanda serkewtû we serfraz Bît .
Be Boney ((ceznî Le dayk Bûnî Minewe Baş hêstit dekem Bo Ahengî ceznî Le dayk Bûnm
Be Aumêdm Le Katî dyarkirawda dilsozit ( ) Rôzî – fêkewtî

Cyografyay Kurdistan

Kurdistan dekewête Beşî Başûry RôzAwa Kîşwery Asyawe RuBery gîşt Kurdistanî gewre ((546,264))((Kîlometr dûcaye)) (K.M)² Kurdistan Le Mezûy siyasîda zor car dabeşkirawe Belam dû car Le Mezûy Nizîkda dabeş Kirawe Yekemyan dabeşkirdinekey Newan herdû dewlêti ((Aosmanî Turkey we Sefewî Farsîda)) Ke Le Salî 14 AB 1514 Zaynî Le ((Ceng we Sulhî ((Caldêran)) Ke Kurdistanyan Kird Be dû Beşewe Yekemyan Kurdistani Aosmanî Bû Ke Kurdistanî Bakur we Başûr we RôzAwa Ke Kurdistanî Aêstay ((Turkey we Aêraq we Surya)dekat.Belam Beşî duhemî Ke Kurdistanî Sefewî dekat wate Rôzhelatî Kurdistan Yan Kurdistanî Aêran .

Diyare dabeşkirdnî dûhem Le 6-8 Abi 1923 da Bu Le Peymanî Rêşî((Lozan))Ke Le Nêwan((Berîtanya we Ferensa we Turk we Arebda))Bû .Kurdistanî Aosmanî yan Kird Be Sê Ta Çiwar Beşewe Ke Kurdistanî Bakur Le Turkeya Kurdistanî Başur Le Aêraq we Kurdistanî Rôz Awa Le Surya Beşêkî Biçukîş Ber Azer Baycan Kewt .Bem Şewaye Kurdistanî Turkeya 219,492 ((Bakur))K.M² Kurdistanî Aêraq((Başur)) 87,117 K.M² Kurdistanî Rôz Awa ((Surya)) 18,300 K.M²,Kurdistanî Azer Baycan 5463 K.M², Kurdistanî Aêran ((Rôzhelat)) 215,892 K.M².

Kolêcî Polîs

AmKolêce Ke dezagayekî dewlêtye bo Xizmetî Netewekeman damezrawe.Amanc Lêy Aweye Ke Asayî Serumalî gel biparêzêt , Le Ruy Yasayu Sîyasîyewe deskeutêki gewreya bo aynday kurd.

((Legelî Rêzda))

Be peyżey hewra Biçm Bo Asman.
Mañ u Astêre Bo Kurd dagirm .
Wek Şaxî Sextî gimo Be Siñm.
Wiruźmî guley duźmin Ragirm.
Hêsta har dîlm Aw Naxwatawe.
Ta Awatî Kurd Rôz Nekatewe
Kamaran Mukrî

نوسینی که مال ابوبکر کریم

مامۆستا نه کۆلیژی پۆلیسی وهزارهنی ناوخوای حکومهتی هه‌ریمی کوردستان.
مامۆستا نه کۆلیژی کوردستانی نا بیینی وهزارهنی نه‌وقاف و کاروباری ئایینی .

گه‌لاویژی - 2707 کوردی

پیتته کوردیه‌کان به رینوسی عه‌ره‌بی - کوردی	پیتته کوردیه‌کان به رینوسی عه‌ره‌بی - کوردی	پیتته بزۆینه‌کان	رینوسی کوردی به لاتینی			
پیتته نه‌بزۆینه‌کان	پیتته نه‌بزۆینه‌کان	ئا - آ	پیتته نه‌بزۆینه‌کان کۆنستانته‌کان			
بی - ب	سی - س	ه - بزۆین	ئ -	Aram ئارام	w-w و	wazî وازی
تی - ت	شی - ش	و - و	ب B - b	BaRêş باره‌ش	ی Y-y	yarî یاری
جی - ج		وو - وو	پ P - τ	Perî په‌ری	ع - ع	عه‌ره‌ت SerBet
چی - چ		وؤ - وؤ	ت T - t	Tirê تیری		
دی - د		یی - یی	ج C - c	Cwan جوان		
حی - ح		یی - یی	چ Ç-ç	Çaw چاو		
خی - خ		بزرۆکه	د D - d	Derga ده‌رگا		
غی - غ		وی - وی	ر R- r	Car جار		

فـ - فـ		وی - وی	رَ - رَ	RêBwar رَبِّوار	قائوئەکان	بیتە بزوینەکان
قـ - قـ			ل - ل	Lawaz لاواز	A - a	ئاگر Agir
قـ - قـ			نَ - نَ	Goî گۆن	E - e	Kaw- Were وهره - كهو
رـ - رـ			س - س	Siruşt سروش	U - u	Kurd - كورد
رـ - رـ			ش - ش	Şerş شەپ	Û - û	Kûf û dûr دوور - کوور
نـ - نـ			م - م	Min من	I - i	Şayi, Tir تیر - شایی
نـ - نـ			ن - ن	Nwale نواڵە	O - o	Nok نوك
پـ - پـ			ه - ه	Herêz هەریز	Ê - ê	Sê , Dê سێ - دی
نـ - نـ			ح - ح	Ahmed احمد	‡ - ‡	بردن Birdin
مـ - مـ			خ - خ	Xor خۆر		
کـ - کـ			غ - غ	Berx بەرغ		
گـ - گـ			ز - ز	Azîz نازیز	هەردودەنگی	هەندی زمانهوان
هـ - هـ			ژ - ژ	Žwan ژوان	به بزوین دهزانن	وی - وی هەندیکی تر
ئـ - ئـ			ک - ک	Kurd کورد	یه کگرتنی دهنگی	له
زـ - زـ			گ - گ	Gorig گورگ	دهزانن	و+ئ ، و+ی
ژـ - ژـ			ق - ق	Şeq شەق	وئ - وئ	خوئ - خوین - سوئ
عـ - عـ			ف - ف	Befir بەفیر	وی - وی	دویر - هەنگوین heyr هەویر
وـ - وـ			فـ - فـ	Vivîl فیشل	سەریه خوئ نازانین	نیمه به بزوینی

يٰ - يّ						
---------	--	--	--	--	--	--